

Lapsiin kohdistuvat lievät pahoinpitelyt

Tutkintaprosessin tehostaminen Joensuun poliisiasemalla

Seraina Sammalvuori

11/2021

TIIVISTELMÄ

Seraina Sammalvuo: Lapsiin kohdistuvat lievät pahoinpitelyt

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Pekka Björk

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön aiheena on lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkintaprosessin tehostaminen Joensuun poliisiasemalla. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää toimintamalli tai toimintamalleja tutkintaprosessin tehostamiselle siten, että se hyödyttää myös rikosepäilyn asiantoimittajia. Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena haastattelututkimuksena. Haastateltavina on Joensuun poliisiaseman lapsirikostutkijoita, tutkinnanjohtajia ja sosiaalitoimen puoli.

Aluksi opinnäytetyössä käydään läpi tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmä sekä sen toteutus. Tutkimusmenetelmästä siirrytään opinnäytetyön pohjana toimivan tietoperustan ja lainsäädännön esittelyyn. Tietoperustan ja lainsäädännön kautta lukija saa tarvittavan tietopohjan haastattelujen käsittelyyn ja tutkimustulosten analysointiin. Tietoperustan jälkeen siirrytään haastattelujen analysointiin ja tutkimustuloksiin. Tutkimustulokset on muodostettu tietoperustaa, lainsäädäntöä ja haastattelujen sisältöä analysoimalla. Käytännössä tietoperusta ja lainsäädäntö perustelevat haastattelussa ilmi tullutta sisältöä. Lopuksi opinnäytetyössä edetään johtopäätöksiin sekä pohdintaan. Pohdinnassa tuodaan esille opinnäytetyön prosessia ja tutkimuksen tekijän havaintoja prosessista.

Lopputuloksena tutkimuksessa on kaksi tutkintaprosessia tehostavaa toimintamallia, joista toinen koskee koko esitutkintaprosessia ja toinen nopeuttaa ja helpottaa yhtä esitutkinnan osa-aluetta.

Sivumäärä: 31 sivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: marraskuu 2021

Avainsanat: esitutkinta, toimintamallit, perheväkivalta, viranomaisyhteistyö, kvalitatiivinen tutkimus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
1.1 Aihe	2
1.2 Tutkimuskysymykset	2
1.3 Aiemmat tutkimukset	3
1.4 Kvalitatiivinen tutkimus	4
2 TIETOPERUSTA JA LAINSÄÄDÄNTÖ	5
2.1 Lievä pahoinpitely	6
2.2 Esitutkinnassa huomioitavat asiat	6
2.3 Edunvalvojan määrääminen lapselle	8
2.4 Viranomaisyhteistyö lapsiin kohdistuvissa rikosepäilyissä	9
2.5 Lastentalomalli	10
2.6 Joensuun LASTA-malli	12
3 HAASTATTELUT	14
3.1 Prosessi ilmoituksesta päätökseen	15
3.2 Ratkaisuvaihtoehdot	18
4 TUTKIMUSTULOKSET	20
4.1 Esikäsittely ja esiselvitys	20
4.2 Tutkintaprosessia tehostavat toimintamallit	20
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	22
5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaukset	22
5.2 Johtopäätökset vastauksista	24
6 POHDINTA	24
LÄHTEET	28
LIITE 1 Haastattelukysymykset	30

1 JOHDANTO

1.1 Aihe

Opinnäytetyön aiheena on lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkintaprosessin tehostaminen Joensuun poliisiasemalla. Ongelmana Joensuun poliisiasemalla on ollut lievien lapsiin kohdistuvien rikosepäilyjen esitutinnan pitkittyminen. Kyseisten rikosepäilyjen tutkinta-ajan pitkittyminen ei ole hyväksi juttujen asianosaisille ja luo tutkijoille painetta akuuttien työtehtävien puskiessa päälle.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää toimintamalli tai toimintamalleja tutkintaprosessin tehostamiselle siten, että se hyödyttää myös rikosepäilyjen asianosaisia. Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena haastattelututkimuksena. Haastateltavina on Joensuun poliisiaseman lapsirikostutkijoita, tutkinnanjohtajia ja sosiaalitoimen puoli. Haastattelujen kautta saadaan kokemuseräistä tietoa tutkimukseen sekä erilaisia näkökulmia aiheeseen liittyen.

Haastatteluista saadaan tieto tämänhetkisistä toimintamalleista sekä haastateltavien työelämän kokemusten kautta pohditaan, miten nykyistä prosessia ja sen toimintamalleja pystyttäisiin tehostamaan.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda toimintamalliehdotus tai toimintamalliehdotuksia, joissa lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkintaprosessi Joensuun poliisiasemalla tulee olemaan mahdollisimman sujuva niin asianosaisille kuin rikosepäilyjen parissa työskenteleville tutkijoille.

1.2 Tutkimuskysymykset

Alun perin tarkoituksena oli käsitellä kaikkia lieviä lapsiin kohdistuvia rikoksia. Nyt aihe on rajattu rikosnimikkeen osalta lieviin pahoinpitelyihin ja huoltajien tai vanhempien lapsiinsa kohdistamaan väkivaltaan. Myös kuritustapauksiin rajausta harkittiin, mutta kuritustapausten määrittäminen olisi ollut haasteellista eikä tähän myöskään koettu loppujen lopuksi tarvetta.

Aihe on tärkeä Joensuun poliisiasemalle, sillä lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyjen rikosepäilyjen tutkinta-ajat ovat pitkittyneet. Tämä ei ole hyväksi asianosaisille ja se aiheuttaa painetta myös tutkijoille sekä tutkinnanjohtajille. Pitkäkestoiseen tutkintaan tulee jatkuvasti akuutteja toimenpiteitä hoidettavaksi, jotka menevät lievempien rikosepäilyjen edelle. Tämän johdosta lievemmat rikosepäilyt jäävät odottamaan tutkijoiden pöydille.

Tutkimuskysymykset:

Millaisen prosessin lievät lapsiin kohdistuvat pahoinpitelyt käyvät tällä hetkellä läpi Joensuun poliisiasemalla?

Miten lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyiden tutkintaprosessia tehostetaan?

Millaista viranomaisyhteistyötä Joensuun poliisiasemalla tällä hetkellä on lapsiin kohdistuvissa lievissä pahoinpitelyissä?

Miten kyseiset rikosepäilyt ovat ratkenneet niin asianosaisten kuin poliisin näkökulmasta?

1.3 Aiemmat tutkimukset

Juuri vastaavia tutkimuksia tutkintaprosessin tehostamisesta liittyen lieviin lapsiin kohdistuviin rikosepäilyihin ei löytynyt. Lievien lapsiin kohdistuvien rikosepäilyjen esitutkintaprosessiin liittyen aiempia tutkimuksia sen sijaan löytyi erityisesti viranomaisyhteistyöstä.

Vuodelta 2010 löytyy Päivi Suokaan tekemä tutkimus aiheesta Esitutinnan viranomaisyhteistyö ja lapsi asianomistajana Päijät-Hämeen poliisilaitoksessa. On hyvä ottaa huomioon, että Suokaan tutkimuksen jälkeen lait ovat muuttuneet ja sen myötä myös toimintamallit. Suokaan käsittelee viranomaisten tietojenvaihtoa, yhteistyötä poliisin ja koulujen, terveydenhuollon, sosiaalitoimen, sovittelutoimiston sekä syyttäjien kanssa. Suokaan ottaa tutkimuksessaan myös esille ongelmia liittyen sen aikaiseen lainsäädäntöön, viranomaisyhteistyöhön, poliisitoimintaan sekä esitutkintaan. Nykypäivänä ongelmat painottuvat hieman eri tavoin kuin Suokaan tekemän tutkimuksen aikoihin.

Heidi Perälä ja Ilari Saarikivi käsittelevät tutkimuksessaan tietojenvaihtoa viranomaisten välillä perheväkivaltatehtävillä. Tämä tutkimus on vuodelta 2020, joten se on tuore tämän opinnäytetyön julkaisuaikaan. Perälä ja Saarikivi keskittyvät tietojenvaihtoon hälytystehtävillä, mikä ei taas koske tätä opinnäytetyötä. Perälä ja Saarikivi käsittelevät kuitenkin yleisesti perheväkivaltaa, joka liittyy olennaisesti tämän opinnäytetyön aiheeseen.

Vuodelta 2016 on Anna Heinosen tutkimus lapsen osallisuudesta itseään koskevan väkivaltarikosepäilyn tutkinnassa. Heinonen käsittelee lapsen osallisuutta yleisesti sekä lapsen edun ja osallisuuden käsitteitä. Tutkimus sivuaa tämän opinnäytetyön aihetta, mutta ei anna lisää tietoa tutkintaprosessin tehostamisen näkökulmasta.

Mia Tuominen on tehnyt pro gradu -tutkielman vuonna 2009 Lastentalomallin oikeudellisista reunaehdoista. Tutkielman aihe liittyy olennaisesti tähän opinnäytetyöhön, mutta on huomioitava vuoden 2009 tapahtuneet lakimuutokset ja siitä johtuvat ongelmakohtien painotuksien muutokset.

1.4 Kvalitatiivinen tutkimus

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin saadaan vastaus tietoperustan sekä lakien ja haastattelujen kautta. Näin ollen opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista haastattelututkimusta tutkimusmenetelmänä.

Haastattelututkimuksessa etuna on kyselytutkimukseen verrattuna se, että haastattelija voi kysyä haastateltavalta kysymyksiä uudestaan ja selventää niitä, tai haastattelussa tulleen tiedon perusteella luoda uusia kysymyksiä. Haastateltavaan pystytään myöhemmin ottamaan yhteyttä ja esittämään tarkentavia kysymyksiä. Haastattelututkimus on näin ollen joustava. Ennen opinnäytetyön lähettämistä arvioitavaksi, tämä opinnäytetyö on annettu haastateltaville luettavaksi, mikä on tärkeää opinnäytetyön eettisyyden kannalta. Haastattelututkimus on syvällisempää ja laadukkaampaa, kuin kyselytutkimus. Haastattelussa ei pyritä yleistettävyyteen vaan haastateltavien näkemyksiin ja tietouteen aiheesta. Tärkeää haastattelututkimuksessa on löytää asiantuntijoita, jotka ovat asiantuntevia. Kolmesta viiteen haastateltavaa on sopiva määrä AMK opinnäytetyössä, mutta tässä opinnäytetyössä haastateltavien määräksi muodostui seitsemän. (Puusa, Juuti 2020,102, TKI-luento 2021.)

Sisältöanalyysissa etsitään olennaista sisältöä haastatteluista. Haastattelut on hyvä äänittää, jotta niihin voidaan palata jälkikäteen. Äänitteen pohjalta haastattelu litteroidaan. Litteroinnissa on kaksi vaihtoehtoa. Joko litteroinnissa kirjoitetaan sanasta sanaan ylös koko haastattelu tai toisena vaihtoehtona tehdään jo analyysia litteroidessa ja kirjoitetaan ylös vain merkittävimmät ja tähdellisimmät kohdat. Tässä opinnäytetyössä haastattelut on litteroitu sanasta sanaan ja tallennettu PDF-muodossa. Näin tiedostoon pystyy helposti tekemään muistiinpanoja ja merkintöjä, mikä edesauttaa analyysia. Sisältöanalyysin ensimmäisessä vaiheessa on tärkeää rajata litteroitu aineisto vain aiheeseen liittyvään sisältöön ja tehdä muistiinpanoja eli koodata, mihin aiemmin jo viittasinkin tiedostomuodolla. (TKI-luento 2021.)

Teemoittelu on yksi sisältöanalyysin menetelmistä. Teemoittelussa päästään näkemään missä kohdin eri haastatteluja haastateltavat ovat puhuneet samasta aiheesta eli teemasta. Kun teksti on PDF-muodossa, siitä on helppo löytää ctrl- ja f-toiminnolla sekä hakusanoilla halutusta aiheesta haastattelun kohtia. Nämä eri aihealueisiin liittyvät haastattelupätkät merkitään eri väreillä, PDF-muodossa esimerkiksi yliviivaustussilla. Tämän jälkeen haastattelupätkistä muodostetaan omat dokumenttinsa, missä kussakin puhutaan tietystä aihealueesta ja kunkin aihealueen alle liitetään haastattelupätkät, joissa kyseistä aihetta käsitellään. PDF- muodossa olevasta tiedostosta ei saa poistettua tekstiä, mutta itse koen tärkeäksi säilyttää kaikki osiot. Lopulliseen opinnäytetyöhön ei jätetä kuin viidennes suoria lainauksia, eli ryhmiteltyt haastattelut tulee muotoilla yhteneväiseksi

tekstiksi, niin että kirjoittajan ääni kuuluu. Kun tämä prosessi on tehty, voidaan kyseiset yhteneväiset tekstit liittää suoraan opinnäytetyön tulokset -osioon ja tehdä alalukuja eri aiheista. (Puusa, Juuti 2020, 155–164, TKI-luento 2021.)

Muita sisältöanalyysin keinoja ovat luokittelu ja tyypittely. Luokittelussa lasketaan luokkia ja kuinka usein kertaan kyseinen luokka esiintyy aineistossa. Luokkia ovat esimerkiksi kielteiset, neutraalit ja myönteiset suhtautumistavat sekä kenttätoiminnasta, tutkinnasta tai sosiaalitoimesta olevat haastateltavat. Näiden vertailussa hyvä havainnollistamistapa voi olla pylvästaulukko. Tyypittelyssä tiivistetään joukko tiettyä teemaa koskevia näkemyksiä yleistykseksi. Laadullisessa analyysissä voidaan etsiä niin samanlaisuutta, kuin eroavaisuuttakin. (TKI-luento 2021.)

Tyypillisin laadullisen analyysin muoto amk opinnäytetöissä on teoriaohjaava analyysi. Teoriaohjaavassa analyysissä tutkimuskysymykset mietitään aikaisemman tiedon pohjalta. Tässä opinnäytetyössä on käytetty tutkimuskysymysten asettelussa teoriaohjaavaa analyysia. (TKI-luento 2021.)

Laadullisessa raportissa havainnot tulee käsitteellistää relevantisti ja havaintoja yhdistää näihin käsitteisiin eri tavoilla. Laadullisessa raportissa tutkimustehtävä tarkentuu tutkimuksen kuluessa. Havaintoja tehdään monipuolisesti eri näkökulmista. Esimerkiksi haastateltavat ovat eri tehtävissä olevia. Haastattelurungot kehittyivät tässä opinnäytetyössä haastattelujen myötä, mikä kuuluu laadulliseen raporttiin. Tutkijan on hyvä pitää mielessään haastatteluissa esille tulleet eri näkökulmat eikä nähdä vain omaa näkemystä asiasta. Tutkijan tulee myös avata lukijalle, miten on tulkinnut esim. sarkasmia tai äänenpainoja eli niin sanottua implisiittistä tietoa. Laadullisessa raportissa haastatellut on hyvä äänittää. Tutkimuksen ja opinnäytetyön läpinäkyvyyden kannalta on tärkeää tuoda ilmi, miten tieto on hankittu ja analysoitu sekä miten luotettavasta tiedosta on kysymys. (TKI-luento 2021.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa työn lopputulos riippuu hyvin paljon tekijästä. Kuitenkin asioiden hyvä perustelu ja monipuolinen tarkastelu parantaa työn luotettavuutta. Tulee myös miettiä, saisiko samat tutkimustulokset, jos tutkimus toistettaisiin uudestaan. (TKI-luento 2021.)

2 TIETOPERUSTA JA LAINSÄÄDÄNTÖ

Tässä osiossa käydään läpi kirjallisuutta ja tietoperustaa, jotka antavat tarvittavan tietopohjan haastattelujen kysymysten asetteluun ja lapsiin kohdistuviin väkivaltarikosten tutkinnan toimintamalleihin. Tarkoituksena ei ole käydä läpi yksityiskohtaisesti tutkintaprosessia, vaan nostaa esille ne seikat, joilla on vaikutusta tutkintaprosessin tehokkuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja toimintamalleihin.

2.1 Lievä pahoinpitely

Perusmuotoisen pahoinpitelyn rikoslaki määrittelee seuraavasti: *Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä.* (Rikoslaki 21 luku 5 §.)

Lievan pahoinpitelyn määritelmä rikoslain 21 luvun 7 §:ssä on seuraava: *Jos pahoinpitely, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksen tekijä on tuomittava lievästä pahoinpitelystä.*

Lievan pahoinpitelystä tekee, jos pahoinpitelystä aiheutuva kipu on lievää, ruumiinvammoja ei ole tullut tai vammat ovat laadultaan erittäin vähäisiä. Esimerkiksi yhdestä kolmeen pientä mustelmaa raajoissa tai keskivartalon alueella. Väkivallan tulee olla myös vähäistä, esimerkiksi vammoja aiheuttamaton kevyt lyönti kasvoihin, kevyt lyönti vartaloon tai raajoihin, töniminen, heittäminen, erityyppinen puristelu ja hiuksista repiminen. Myös eri syistä johtuva puolustuskyvyttömyys tulee huomioida. Tapauksissa tulee ottaa huomioon kokonaisarviointi eikä noudattaa kirjaimellisesti näitä esimerkkejä. (Rangaistustaulukotyöryhmä 2007,10.)

Alle 18-vuotiaiden kohdalla lievä pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos. Eli syyte voidaan nostaa ja esitutkinta suorittaa, vaikka asianomistaja tai hänen edustajansa ei vaatisikaan asiassa rangaistusta. (RL 21:16.)

2.2 Esitutkinnassa huomioitavat asiat

Poliisilla on esitutkinnan toimittamisvelvollisuus. Eli, kun on syytä epäillä rikoksen tapahtuneen, poliisilla on velvollisuus toimittaa asiassa esitutkinta. Poliisilla on myös velvollisuus kirjata tapahtuneesta ilmoitus, jos on syytä epäillä rikoksen tapahtuneen tai ilmoittaja epäilee tapahtunutta rikokseksi. Poliisi toimittaa myös esiselvityksen, jonka perusteella varmistutaan esitutkintakynnyksen ylittyneen. (Rantaeskola 2019, 168–169.)

Jotta ketään ei aiheettomasti laiteta rikoksesta epäillyn asemaan, voi olla tarpeen tehdä esiselvitys ennen esitutkinnan aloittamista. Esiselvityksen pohjalta voidaan myös tehdä esitutkinnan toimittamatta jättämisestä koskeva ratkaisu. Mikäli esiselvityksen perusteella esitutkintakynnys ylittyy, kirjataan asiasta rikosilmoitus. Ennen rikosepäilyn varmistumista muodostetaan tilannekuva puhuttamalla eri tahoja. Lasta koskevassa rikosepäilyssä tulee huomioida, että esitutkintakynnys on erittäin matala. Tulee myös huomioida, että pakkokeinojen käyttö on mahdollista vasta, kun esitutkinta on aloitettu. Eli esiselvityksen aikana ei voida käyttää pakkokeinoja. (Poliisihallitus 2019, 16–17.)

Esitutkintalain mukaan lapseksi määritellään alle 18-vuotias. Esitutkintalain 3 luvun 11 §:än mukaan esitutkinta on toimitettava kiireellisesti, jos epäilty on alle 18-vuotias. On kuitenkin suositeltavaa, että asianomistajan ollessa alle 18-vuotias, esitutkinta toimitettaisiin myös kiireellisesti. Alle 18-vuotiaalle asianomistajalle on erityistä merkitystä sillä, että häntä koskeva asia käsitellään kiireellisesti ja näin turvataan hänelle oikeudenmukainen oikeudenkäynti. Tätä harkintaa tehdessä ei tule antaa painoarvoa sille, jos epäilty on täysi-ikäinen henkilö. (Rantaeskola, Halme, Kortesalmi ym. 2014, 110.)

Esitutkintalain 4 luvun 7 § mukaan alle 18-vuotiasta on kohdeltava esitutkinnassa hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Lapselle ei saa aiheutua tutkintatoimenpiteistä tarpeetonta haittaa koulussa, työpaikalla tai muussa lapselle tärkeässä ympäristössä. (Poliisihallitus 2019, 4.)

Lapsiin kohdistuva seksuaali- ja väkivaltarikostutkinta on aina vaativaa esitutkintaa. Tämä tarkoittaa, että tutkinta tulee suorittaa tiimi- tai parityöskentelynä. (Poliisihallitus 2019, 10.)

Tutkintatoimenpiteet, jotka koskevat alle 18-vuotiasta on mahdollisuuksien mukaan annettava tutkijalle, joka on perehtynyt erityisesti kyseiseen tehtävään. Lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota aineellisen totuuden selvittämisen turvaamiseen. Tässä on hyvä huomioida lapsen kuulustelun erityisasema sekä esitutkintatoimenpiteiden huolimattomuuden välttäminen. Näiden asioiden huomioimisessa ja turvaamisessa edellytyksenä on, että kaikki lapsiin kohdistuvissa rikoksissa olevat toimijat ovat asiantuntevia. Näin vältetään esitutkinnan puutteellisuus ja todistusmateriaalien kaventuminen. (Poliisihallitus 2019, 5.)

Kuulustelussa olosuhteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota alle 18-vuotiaan asianomistajan kanssa. Asianomistajaa tulee kohdella hienotunteisesti hänen mahdollisesti traumaattisten kokemuksensa vuoksi. Usein näissä tapauksissa lapsi kuullaan videolle, jotta asianomistajaa ei tarvitse kuulla henkilökohtaisesti oikeudenkäynnissä todistelutarkoituksessa. Kuulustelussa läsnä olevien määrään tulee myös kiinnittää huomiota ja toimia hienotunteisuusperiaatteen mukaan. (Rantaeskola, Halme, Kortesalmi ym. 2014, 129.)

Tulee huomioida, että sovittelu on mahdollista lapsiin kohdistuvissa rikosepäilyissä. Alaikäiseen kohdistuneen väkivaltarikosepäilyn ollessa kyseessä vain poliisi ja syyttäväviranomainen voivat tehdä aloitteen sovitteluun ryhtymisestä. Alaikäisen huoltajien tai hänen laillisen edustajansa tulee suostua sovitteluun, jotta sovittelu voidaan toteuttaa. Yhteistyön sujuvuus poliisin, lastensuojelun ja huoltajien kanssa on tärkeää sovittelun tavoitteiden saavuttamiseksi. (Flinck 2013, 128–131.)

2.3 Edunvalvojan määrääminen lapselle

Esitutkintalain 4 luvun 8 pykälän mukaan: *tuomioistuimen on määrättävä alle 18-vuotiaalle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvoja, jos on perusteltua syytä olettaa, että huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja ei voi puolueettomasti valvoa asianosaisen etua asiassa ja jos edunvalvojan määrääminen ei ole selvästi tarpeetonta. Tutkinnanjohtajan on tarvittaessa tehtävä tuomioistuimelle hakemus edunvalvojan määräämisestä. Hakemuksen voi tehdä myös syyttäjä, holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:ssä tarkoitettu holhousviranomainen tai sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin (sosiaaliviranomainen). Edunvalvojan määrääminen on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määrääminen on annettu.*

Tätä säännöstä sovelletaan silloin, jos huoltaja on rikoksesta epäiltynä lapsen kohdistuvassa rikoksessa tai vastaavasti lapsi on rikoksesta tai rikollisesta teosta epäiltynä huoltajaansa kohtaan. Lainvalmistelutöistä voidaan kuitenkin huomata, että jossakin määrin voidaan käyttää harkintaa liittyen rikoksen vähäisyysperusteeseen. Eli säännös ei velvoita edunvalvojan määräämiseen. (Rantaeskola, Halme, Kortessalmi ym. 2014, 131.) Kun jompikumpi vanhemmista on rikoksesta epäilty asemassa, ei vanhempi myöskään voi käyttää puhevaltaansa lastansa koskevassa rikosasiassa. Lapsen edunvalvonta tulee järjestää esitutkinnan alussa ennen lapsen kuulemistä. (Poliisihallitus 2019, 19–20.)

Edunvalvojan tehtävä on käyttää tässä tapauksessa lapsen puhevaltaa lapsen sijaan tai sen ohessa. Edunvalvoja on lapsen laillinen edustaja ja esittää muun muassa tarvittavat vaatimukset. (Rantaeskola, Halme, Kortessalmi ym. 2014, 134.) On huomioitava, että esitutkintalain 4 luvun 8 § mukaan edunvalvojan määrääminen on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määrääminen on annettu.

Tutkinnanjohtaja tekee tarvittaessa hakemuksen tuomioistuimelle edunvalvojan määräämisestä. Myös virallinen syyttäjä, maistraatti tai sosiaaliviranomainen voi tehdä hakemuksen, mutta lähtökohtana on tutkinnanjohtajan toimimisvelvollisuus. Esitutkintaviranomaisen on käytettävä hakemuksessa valmista Kameleon-lomaketta nimeltä ”Hakemus edunvalvojan määräämiseksi”. (Rantaeskola, Halme, Kortessalmi ym. 2014, 132.)

Holhoustoimilain 79 § mukaan: *Asiassa, joka koskee edunvalvojan määräämistä tai toimintakelpoisuuden rajoittamista, tuomioistuin voi antaa väliaikaisen määräyksen. Jos asiaa ei voida viivyttää, määrääminen voidaan antaa kuulematta sitä, jonka edun valvomisesta on kysymys, sekä muita 73 §:ssä mainittuja henkilöitä. Väliaikainen määrääminen on voimassa, kunnes tuomioistuin antaa päätöksen, jollei määräämistä sitä ennen peruuteta tai muuteta. Väliaikaiseen määräämiseen ei saa hakea muutosta.*

Väli aikaista määräystä tulee käyttää vain, jos päämiehen, tässä tapauksessa lapsen suojaaminen sitä ehdottomasti vaatii. Väli aikaisella määräyksellä ei tarvitse kuulla lapsen huoltajia, jolloin edunvalvojan sijainen saadaan varhaisessa vaiheessa prosessia. Toinen keino prosessin nopeuttamiseen on, että huoltajat hakevat itse edunvalvojan sijaista, minkä seurauksena asia käsitellään maistraatissa. (Tuominen 2014, 31.)

Edunvalvojan määrääminen on myös mahdollista kiireellistä asiaa varten. Kiireellistä edunvalvojan määrääminen on esimerkiksi tapauksissa, joissa rikosepäily on juuri tapahtunut ja toinen huoltajista on epäiltynä ja lapsi on kuultava kiireellisesti. Hakemus kiireellistä asiaa varten on poikkeusmenetely ja se vaatii hyvät perusteet. Hakemusta ei voida tehdä vain sen vuoksi, että pyritään ohittamaan huoltajien kuuleminen. (Tuominen 2014, 31.)

Hämäläinen toteaa pro gradu -tutkielmassaan väli aikaismääräyksen soveltamisessa olevan merkittäviä eroja. Hämäläisen mukaan *”kaksi kolmesta kyselyyn vastanneesta käräjäoikeuden tuomarista tulkitsee väli aikaismääräystä koskevaa lainsäädännöstä niin, ettei sen soveltaminen pelkästään esitutkinnan turvaamiseksi ole mahdollista”*. Yksi Hämäläisen haastattelemissa tuomareista oli kuvannut seuraavasti: *”edunvalvonnan tarkoitus on turvata lapsen etu eikä suoranaisesti palvella esitutkinnan tarpeita”*. (Hämäläinen 2019, 82–83.) Eli väli aikaismääräyksen soveltamisessa on eroja eikä sen tarkoituksena ole palvella esitutkinnan tarpeita. Kun taas katsotaan prosessin tehostamisen kannalta, siitä voi olla etua.

2.4 Viranomaisyhteistyö lapseen kohdistuvissa rikosepäilyissä

Poliisin täytyy tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja poliisin tulee nähdä se omaa työtä tukevana. Yhteistyöstä sovitaan paikallisesti. Poliisilaitosten vastuulla on huolehtia toimivista ja johdetuista rakenteista liittyen lapsia koskevaan poliisitoimintaan ja viranomaisten yhteistoimintaan lastensuojelussa. (Poliisihallitus 2019, 10.)

Viranomaisyhteistyö on sekä lapsen että perheen etu. Viranomaisyhteistyöllä pystytään auttamaan lasta ja perhettä parhaalla mahdollisella tavalla. Asiantuntijuuden jakautuessa tarkoituksenmukaisesti saadaan pienemmillä resursseilla parempi lopputulos. Huoltajien lapseen kohdistamissa lievässä pahoinpitelyissä poliisille yhteistyöviranomaisia ovat esimerkiksi sosiaalitoimi, terveydenhoitohenkilöstö sekä syyttäjät. (Ellonen, Rantaeskola 2016, 23.)

Onnistunut esitutkinta edellyttää yhteistyötä lastensuojelun sosiaalityön kanssa läpi esitutkintaprosessin. Suuri osa poliisin tietoon tulevista lapseen kohdistuvista väkivaltaepäilyistä tulee sosiaaliviranomaisen kautta. Poliisi saa sosiaaliviranomaiselta tietoja lapsen tilanteesta yleisesti sekä perhe-elämästä esitutkinnan tueksi. Vastaavasti poliisin tulee informoida sosiaalitoimea riittävästi, jotta

sosiaalitoimi pystyy antamaan oikea-aikaista tukea lapselle sekä perheelle. Kun huoltaja on epäiltynä lapsen kohdistuneessa rikoksessa, tulee lapselle määrätä edunvalvoja. Tämän prosessin voi laittaa alulle joko sosiaalitoimi tai poliisi. (Ellonen, Rantaeskola 2016, 36–37.)

Terveystieteiden kanssa yhteistyöhön sisältyy lääkärinlausunnon tilaamisia sekä konsultoivaa yhteistyötä. Terveystieteiden ja poliisin määrittävät yhdessä, milloin tarvitaan somaattisia tutkimuksia ja milloin kyseiset tutkimukset on parasta tehdä. Esimerkiksi, kun mahdolliset vammat tulevat näkyviin. (Ellonen, Rantaeskola 2016, 37.)

Yhteistyö oikeuspsykiatrian- ja oikeuspsykologian yksikön kanssa on välttämätöntä. Jotta asiakokoinaisuuteen vaikuttavat seikat ovat kaikkien tiedossa, on tietojen vaihto välttämätöntä myös sosiaaliviranomaisen kanssa. Tietojen vaihdossa tulee huomioida tietojenvaihtosäännökset. (Poliisihallitus 2019, 10.)

Selvityksessä Lasten oikeuspsykiatrian yksiköiden toiminnasta yksi osa lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosepäilyjen tutkintaa on seulapalaveri. Seulapalaverissa yksikön työntekijät ja poliisi tekevät toimintasuunnitelmat poliisille tulleista ilmoituksista. Toiminnan tavat ja muodot saattavat olla erilaisia yksiköstä riippuen, mutta toiminnan perusajatus on sama jokaisessa yksikössä. (Julin 2018, 21.)

Lapsiin kohdistuvissa rikosepäilyissä lähtökohtana on, että pienten lasten kuulustelut hoitaa lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisen yksikön psykologi. Tämä kuitenkin saattaa pidentää tutkinta-aikaa ja tulee aina tapauskohtaisesti arvioida, millainen yhteistyö lasten ja nuortenoikeuspsykiatrisen yksikön kanssa on tarpeen. Esimerkiksi poliisi voi suorittaa lapsen kuulemisen oikeuspsykologian osaajan avustuksella. Myös lausuntojen tarvetta ja niiden laajuutta tulee harkita tapauskohtaisesti. (Ellonen, Rantaeskola 2016, 37, 38.)

Usein lapsen kertomus tapahtuneesta on ainut ja keskeinen näyttö lapsen kohdistuneessa rikosepäilyssä. Esitutkintatoimenpiteet on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja viipymättä, koska pitkä viive kuulemisen ja epäillyn tapahtuman välillä saattaa heikentää kertomuksen laatua sekä luotettavuutta. (Poliisihallitus 2019, 15.)

2.5 Lastentalomalli

Lastentalomallia hyödynnetään niin pohjoismaissa kuin kansainvälisestikin. Alun perin malli on lähtöisin Islannista, jossa se otettiin käyttöön vuonna 1998. Islannissa lastentalomalli koski vain lapsiin kohdistuvia seksuaalirikosepäilyjä, mutta on sittemmin laajentunut myös muualla koskemaan lapsiin kohdistuvia väkivaltaepäilyjä. (Johansson, Stefansen, Baggeteik ym. 2018, 1, 2.) Suomessa on

tällä hetkellä Barnahus-hanke, jossa suuntaviivoina toimivat eurooppalaiset Barnahus-standardit (Terveys- ja hyvinvoinninlaitos 2021).

Eurooppalaiset Barnahus-standardit ovat seuraavat:

1. Keskeiset periaatteet ja monialaiset toimet: *Keskeisiin periaatteisiin ja monialaisiin toimiin kuuluvat kansainvälisen, alueellisen ja kansallisen oikeuden keskeiset määräykset, kuten YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 3 ja 12 artikla. Periaatteet toteutetaan käytännössä monialaisilla toimilla.*
2. Monialainen viranomaisyhteistyö Barnahusissa.
3. Kattava kohderyhmä: *Barnahusin kohderyhmään kuuluvat kaikki lapset, jotka ovat mihin tahansa väkivallan muotoon liittyvän rikoksen uhreja ja/tai todistajia. Ei-epäiltyt perheenjäsene/hooltajat ovat toissijainen kohderyhmä.*
4. Lapsiystävällinen ympäristö: Barnahusin tilat ovat lapsille miellyttävät ja helposti lähestyttävät. Barnahus sijaitsee lapsille tutunomaisessa ympäristössä. Tilat on suunniteltu myös niin, ettei uhrin tarvitse kohdata rikoksesta epäiltyä.
5. Palvelunohjaus viranomaisyhteistyössä: Barnahusin viranomaiset tekevät jatkuvaa yhteistyötä ja suunnittelevat sekä seuraavat tapauksia.
6. Lapsen kuuleminen: *Lapsen kuuleminen suoritetaan Barnahusissa. Lapsen kuuleminen suoritetaan näyttöön perustuvien käytäntöjen ja haastattelurungon mukaisesti, mikä takaa saadun näytön laadun ja määrän. Lapsen kuulemisen suorittaa siihen erikoistunut henkilö.*
7. Lääkärintutkimus: Lääkärintutkimus tehdään Barnahusin tiloissa ja sen tekee siihen erikoistunut henkilöstö.
8. Terapiapalvelut: *Mielenterveysarviointi tehdään Barnahusissa aina validoitujen välineiden ja kyselyjen avulla.*
9. Osaamisen kehittäminen: *Barnahusin tiimin jäsenet ja sen toimintaan osallistuvat viranomaiset saavat säännöllisesti koulutusta erikoisaloillaan ja yhteistä koulutusta monialaisissa asioissa.*
10. Ennaltaehkäisy: tietojen jakaminen, tietoisuuden lisääminen ja ulkoinen osaamisen kehittäminen.

(Haldorsson, 17 – 48.)

Lastentalomallissa lapseen kohdistuneen rikoksen selvittämiseksi poliisi, syyttäjä, sosiaaliviranomaiset ja terveydenhuollon ammattilaiset työskentelevät kaikki yhdessä paikassa. Näin lapsi tapaa kaikki viranomaiset samassa paikassa. Myös somaattiset tutkimukset ja hoidon tai terapian tarpeen arviointi pystytään tekemään samassa paikassa. Lastentalomallissa tilat on tehty lapsiystävällisiksi, mikä tekee viranomaiset lapselle helpommin lähestyttäviksi. Lastentalomalli turvaa viranomaisten erityisosaamisen jokaisessa prosessin vaiheessa. (Tuominen 2009, 2.)

THL:n julkaisussa päätösten tueksi 3/2020 käydään läpi Islannin Lastentalomallin tavoite- ja maksimiaikoja lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnassa:

- Lapsen kuuleminen tapahtuu seitsemän päivän kuluessa siitä, kun haastattelua on pyydetty Lastentalosta.
- Psykkisen voinnin arvio tapahtuu kahden viikon sisällä ilmoituksesta.
- Somaattiset tutkimukset tehdään 2–4 viikon kuluessa ilmitulon jälkeen.
- Esitutinnan ja syytteen nostamisen tai nostamatta jättämisen tavoiteaika on 6–8 kk, maksimi 12kk.
- Oikeudenkäynti tulee suorittaa enimmillään neljä viikkoa syytteen nostamisesta.

(Laajasalo, Korkman, Rajala 2020, 5.)

Suomessa Tilastokeskuksen mukaan vanhempien lapsiinsa kohdistama tilastoitu perhe- ja lähisuhdeväkivalta on lisääntynyt viime vuosina. Vuonna 2018 tapauksia oli 2395 ja vuonna 2019 tapauksia oli puolestaan 2 573. Eli poliisin tietoon tapauksia tuli noin 200 kappaletta enemmän edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2019 kaikesta tietoon tulleesta lähisuhde- ja perheväkivallasta 24,3 prosenttia oli vanhempien lapsiinsa kohdistamaa väkivaltaa. Vuonna 2009 vanhempien lapsiinsa kohdistamia väkivaltatapauksia oli 1038 kappaletta. Vuoteen 2019 tapaukset ovat siis yli kaksinkertaiset. (Tilastokeskus 2020.)

Kasvaneet tapausmäärät väistämättä vaikuttavat tämänhetkisiin tutkinta-aikoihin ja johtavat tutkijoiden resurssivajeeseen. Tapausten kaksinkertaistuessa näin nopeasti vaaditaan sopeutumista ja toimintamallien kehittämistä.

2.6 Joensuun LASTA-malli

Lasta-malli on yksi Barnahus-hankkeen toteutusmuodoista ja se on käytössä Joensuun poliisiaseamalla (Terveys- ja hyvinvoinninlaitos 2021).

Joensuussa lapsiin kohdistuvien rikosten osalta tutkintapyynnöt kirjataan tutkinnanjohtajan ja ryhmänjohtajan nimiin käsiteltäviksi. Poliisi hankkii esiselvityksen aikana sosiaaliviranomaiselta tutkintapyyntöön lastensuojeluviranomaisen taustakirjaukset. Lastensuojeluviranomainen puolestaan hankkii tarvittaessa terveydenhuollon kirjaukset Lasta-lomakkeella. (Penttilä, Oikarinen, Frilander ym. 2020.)

Esitutkintalain 3 luvun 3 § säädetään seuraavaa:

Esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Ennen esitutkinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä 1 momentissa tarkoitettuun rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheuttomasti aseteta rikoksesta epäilyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ratkaisu esitutkinnan toimittamatta jättämisestä. Esitutkinnan aloittamista edeltäviin toimenpiteisiin sovelletaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä.

Rikosepäilyyn liittyvien seikkojen selvittämisestä käytetään nimitystä esiselvitys. Edellä mainittu säännös korostaa, että ennen esitutkinnan aloittamista tulisi tehdä esiselvitys aiheettomien rikosepäilyjen karsimiseksi. Jotta esiselvitykseen liittyviä toimenpiteitä voidaan tehdä, tulee rikosepäilyn olla ylimalkainen. Tämä tarkoittaa käytännössä, että ilmoitustiedot ovat riittämättömät päättämään syytä epäillä -kynnyksen ylittymisen tai vastaavasti ilmoitustiedot ovat niukat tai ristiriitaiset. (Elonen, Rantaeskola 2016, 48.)

Sosiaalitoimen ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty lastensuojelulaissa. Lastensuojelulain 25 § mukaan sosiaalihuollolla eli sosiaalitoimella *on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu:*

1) rikoslain (39/1889) 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko; tai

2) sellainen rikoslain 21 luvussa henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Rikoslain 21 luvun 7 § mukaan lievistä pahoinpitelystä tuomitaan sakkoon. Eli ilmoitusvelvollisuus ei koske lieviä pahoinpitelyjä. Tämä ei kuitenkaan estä tekemästä poliisille ilmoitusta lievistä pahoinpitelystä.

Tutkintapyyntönsä sekä Lasta-lomakkeen taustakirjoitusten perusteella tutkinnanjohtaja ja ryhmänjohtaja tekevät ensiarvion tutkintapyyntöstä. Poliisi antaa lastensuojeluviranomaiselle luvan käsitellä lapsen ja perheen kanssa rikosepäilyyn liittyviä yksityiskohtia, jos kyseessä ei ole akuutti alle 72 tunnin sisällä tapahtunut rikosepäily tai vakava rikosepäily. Lastensuojeluviranomainen aloittaa

samalla omat toimensa ja informoi poliisia tilanteen etenemisestä. Tämän toimintamallin seurauksena perhe ja lapsi saavat nopeasti lastensuojelun tukitoimia ja poliisi puolestaan saa lisää tietoa lastensuojelulta tutkintapyynnön taustalla olevista tapahtumista. (Penttilä, Oikarinen, Frilander ym. 2020.)

Lastensuojelussa lapsen tilanteen selvittäminen on jatkuvaa. Selvittelyssä vastataan kysymykseen, mitä lapsen elämässä on tapahtunut ja haetaan selitystä lapsen tilanteeseen. Lastensuojelussa lapselle tehdään selvittelevä haastattelu, joka perustuu samaan haastattelumenetelmään, jota käytetään lapsen haastattelussa oikeuspsykiatrisessa yksikössä, kun selvitetään, onko lapseen kohdistunut rikos. Selvittelevä haastattelu dokumentoidaan huolellisesti. (Hyvärinen, Pösö 2018, 47–48.)

Luotettavin tapa dokumentoida haastattelu on nauhoittaa se ja kirjata jälkikäteen nauhoitteen perusteella. Lastensuojelu ei kuitenkaan litteroi haastattelua sanatarkkaan vaan kirjaa ylös haastattelun sisällön. Haastattelun tallennetta ei ole tarkoitus käyttää muuhun kuin dokumentoinnin ja kirjaamisen tueksi. (Hyvärinen, Pösö 2018, 65–66.)

Käytännön havaintojen mukaan useat lastensuojelu edellä -hoidetut tutkintapyynnot päätyvät tulokseen, jossa ei ole syytä epäillä rikosta. Näissä tilanteissa on voinut olla kyse väärinkäsityksestä tai vanhemman puuttumisesta lapseen siten, ettei kyseessä ole ollut pahoinpitely. (Penttilä, Oikarinen, Frilander ym. 2020.)

Toimintamallin riskinä on rikosepäilyyn kantautuminen lastensuojeluviranomaisen käsittelyn jälkeen rikoksesta epäilylle. Tämä riski tulee ottaa huomioon ensiarviossa. (Penttilä, Oikarinen, Frilander ym. 2020.)

Usein pahoinpitelyrikosepäilyt tulevat vasta viiveellä poliisin tietoon. Tämän vuoksi moni tutkintapyyntö, joka koskee lapseen kohdistuvaa pahoinpitelyä, hoidetaan edellä kuvatulla mallilla. Tämän toimintamallin etu on, että poliisin rajallisia resursseja pystytään kohdistamaan vakavien seksuaalirikosepäilyjen tutkintatoimiin. Toimintamallin johdosta viranomaisen reagointi lapsen ja perheen tilanteeseen on nopeaa. Nopeasti lastensuojeluviranomaisten toimin tehdyt ratkaisut eivät ole perheelle ja lastensuojeluviranomaiselle niin kuormittavia, kun heidän ei tarvitse odottaa poliisin puolelta toimia. (Penttilä, Oikarinen, Frilander ym. 2020.)

3 HAASTATTELUT

Haastateltavia oli yhteensä seitsemän ja haastattelut tehtiin etäyhteydellä ja nauhoitettiin. Kaksi haastattelusta tehtiin sähköpostin välityksellä. Haastatteluihin osallistui lapsirikosepäilyjen parissa työskenteleviä tutkijoita, tutkinnanjohtajia ja sosiaalipuolen henkilöstöä Joensuun poliisiasemalta.

Haastattelut tallennettiin opinnäytetyön tekijän koneelle, eikä kukaan muu kuin tekijä päässyt kuulemaan haastatteluja. Litteroinnit säilytettiin opinnäytetyön tekemisen ajan opinnäytetyön tekijän koneella eikä niitäkään päässyt kukaan muu lukemaan. Haastatteluiden tallenteet ja litteroinnit tuhoettiin opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Ensimmäisenä tulen haastattelujen kautta käymään läpi, millaisen prosessin yksi vanhemman lapsen kohdistama lievä pahoinpitely käy läpi. Tämän jälkeen käyn läpi yhden rikosepäilyn tutkintaaikaa ja lopuksi, millaisia ratkaisuja haastateltavat näkivät tilanteeseen. Kaikki tässä luvussa esitetyt asiat ovat haastateltavien kokemukseräistä tietoa. Myöhemmissä luvuissa yhdistän teorian ja haastatteluista saadun tiedon.

3.1 Prosessi ilmoituksesta päätökseen

Käytännössä tutkinnanjohtaja ja ryhmänjohtaja ottavat ilmoitukset vastaan ja hoitavat rikosepäilyjen esikäsittelyn. Vanhempien lapsiinsa kohdistamat lievät pahoinpitelyt tulevat useimmiten esille paikoista, joissa lapset käyvät, kuten päivähoidosta ja koulusta. Jonkin verran ilmoituksia tulee poliisin hälytystehtävien kautta. Joensuussa on käytössä konsultaatiopuhelin, mitä kautta tulee myös ilmoituksia.

Konsultaationumero on käytössä poliisin sidosryhmäyhteistyökumppaneilla, esimerkiksi sosiaalitoimella, terveydenhuollolla, varhaiskasvatuksella ja rikosuhripäivystyksellä eli kolmannen sektorin toimijoilla ja kaikilla, jotka tekevät töitä lasten kanssa. Konsultaationumero ei siis ole asiakasnumero. Puheluita tulee noin yksi tai kaksi päivässä ja noin puolesta puhelusta tulee ilmoitus.

Yksi haastateltavista pohti terveydenhuollon ja neuvolan näkökulmaa ilmoitusten tekemiseen seuraavasti:

”On harvinaista, että neuvolalta tai terveydenhuoltoviranomaiselta tulisi suoraan tutkintapyyntö. Se on kuitenkin merkillepantavaa, sillä lapset käyvät säännöllisesti vuosittain neuvolassa. Siinä on taustalla se, että neuvolan työntekijät eivät halua menettää luottamuksellista suhdettaan vanhempiin. Jos he koko ajan tekisivät ilmoituksia, niin eihän lapsia tuotaisi enää neuvolaan. Sinällään ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia viranomaisia”.

Toisaalta terveydenhuollon ja neuvolan on säilytettävä luottamus perheisiin, mutta poliisin näkökulmasta juuri luottamuksen ja säännöllisten käyntien ansiosta pitkäaikaisetkin pahoinpitelytapaukset tulisivat esille ja päästäisiin puuttumaan tilanteeseen varhain. Toisaalta perheiden luottamus terveydenhuollon henkilöstöön kärsisi jatkuvista ilmoitusten tekemisestä.

Millaista vanhemman lapseen kohdistama lievä väkivalta useimmiten on? Suurin osa tapauksista on lapsen kiinnikäymistä, esimerkiksi tukistamista, pieniä läpsyjä, korvasta kiinnipitämistä, luunap-
peja tai tönimistä. Usein kyse on vanhemman näkemyksen mukaan kasvatustilanteesta tai van-
hemman taholta on tullut ylilyönti esimerkiksi väsymyksen takia.

Ennen ilmoituksen kirjaamista asiasta voidaan tarvittaessa tehdä esiselvitys. Yksi haastateltavista
avasi esiselvityksen lähtökohdat seuraavasti:

*”Esitutkintalain mukaista esiselvitystä käytetään niissä tilanteissa, kun tutkintapyynnön perusteella
ei suoraan ole syytä epäillä rikosta, tapahtumien kulku on epäselvä tai kuvaus ei täytä minkään ri-
koksen tunnusmerkistöä, mutta jää huoli, että tätä asiaa on tarkemmin selvitettävä. Tällöin kirjataan
esiselvitys s-ilmoitus. Sitten selvitetään tutkintapyynnössä kuvattua tilannetta ennen kuin avataan
rikosilmoitus. Rikosilmoitus avataan siinä vaiheessa, kun on syytä epäillä rikosta”.*

Useimmiten, kun kirjataan s-ilmoitus (sekalaisilmoitus), poliisi antaa sosiaalitoimelle luvan toimia ja
aletaan hoitamaan lastensuojelu edellä. Tällöin yleensä annetaan sosiaalitoimelle myös lupa kertoa
rikosepäilyyn liittyvistä yksityiskohdista vanhemmille.

Yksi haastateltavista pohti tutkintapyynnön kertomisesta vanhemmille sosiaalitoimen kautta seu-
raavasti:

*”On kritisoitu, kun poliisille tehdään ilmoitus, onko sosiaalitoimen kontaktin ottaminen turvallista
perheeseen. Olemme kuitenkin todenneet, että se, että joku ottaa kontaktin on loistavaa. Siellä on
ammattilaisia ja he tunnistavat, jos juttu tarvitsee heti poliisia”.*

Joensuussa poliisin kanssa yhdessä työskentelevällä sosiaalitoimella on sama lasten haastattelu-
koulutus kuin lapsirikostutkijoilla. Näin poliisi voi luottaa, ettei lapseen vaikuteta sosiaalitoimen te-
kemän selvityksen aikana. Poliisin kirjattua esiselvitys s-ilmoitus, lähdetään sitä selvittämään las-
tensuojelu edellä. Lastensuojelu tekee oman selvityksensä ja kirjaa sen Lasta-lomakkeelle tervey-
denhuollon selvityksen kanssa.

Yksi haastateltavista pohti Lasta-hanketta esiselvityksen osalta seuraavasti:

*”Arviointi siitä, mitä jutulle tehdään, on aika turvallista, koska sitä ei päättä yksi viranomainen vaan
viranomaiset saavat kannanoton muilta tahoilta”.*

Toisaalta yksi haastateltava otti esille tämän tyyllisen esikäsittelyn osalta seuraavaa:

”Tuossa esikäsittelyssä on riskinä se, että pilataan jutun neitseellinen tutkinta. Avainasemassa on kuitenkin se, että siitä tunnustetaan ne jutut, mitkä on tutkittava poliisin keinoin ja ne jutut, missä jonkin muun viranomaisen toimet ovat parempaa lääkettä”.

Aiemmin Joensuun poliisiasemalla kaikki lapsia koskevat rikosepäilyt siirtyivät suoraan tutkijoille, eikä lastensuojelu saanut käydä asiaa läpi perheen ja lapsen kanssa. Järjestelmä oli toimimaton ja lievien lapsiin kohdistuvien rikosepäilyjen tutkinta ruuhkaantui. Nyt Joensuun poliisilaitoksella on käytössä aiemmassa luvussa esiin tullut Lasta-malli, jossa esikäsittely on isossa roolissa.

Kaikki haastateltavat kokivat Joensuun poliisiasemalla esikäsittelyn toimivaksi. Vain noin kolmannes tai neljännes lievistä lapsiin kohdistuvista pahoinpitelyistä siirtyy esikäsittelyn kautta tutkijoille tutkittavaksi ja kaikki muut hoidetaan esikäsittelyn kautta lastensuojelu edellä. Lastensuojelu edellä hoidettavissa jutuissa lastensuojelun tekemän selvityksen aikaraja on kolme kuukautta.

Lievät lapsia koskevat rikosepäilyt, jotka menevät tutkijoille, ovat aiemmin odottaneet tutkijan pöydällä muutamasta kuukaudesta puoleen vuoteen, kunnes tutkija on päässyt paneutumaan kyseisen rikosepäilyn tutkintaan. Joensuussa lapsitutkijat ovat pitkäkestoisen tutkinnan kanssa samoissa tiloissa ja auttavat pitkäkestoista tutkintaa. Lapsitutkijoille tulee runsaasti akuutteja rikosepäilyjä tutkittavaksi ja siihen päälle pitkäkestoisen tutkinnan avustaminen. Tästä seuraa, että lapsitutkijat eivät pääse paneutumaan lievempiin juttuihin kohtuullisissa aikamääreissä.

Kuluneen vuoden aikana Joensuussa on otettu käyttöön Kys-talkoot. Kys on lyhenne Kuopion yliopistollisesta sairaalasta. Yksi haastateltavista kuvasi toimintamallia seuraavasti:

”Olen sopinut Kys:n lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön kanssa tietyt päivät, jolloin kuullaan lieviin epäilyihin liittyen useita lapsia päivässä. Olen kokenut heidän apunsa tosi hyödyllisenä. Minulta vaatii vain jonkin verran suunnittelua ja yhden päivän, milloin olen seuraamassa kuulusteluja. Minun ei tarvitse tutustua laajoihinkin lastensuojelun kirjauksiin tai valmistella kuulusteluja. Toimintamalli vaatii vielä hiomista paljonkin, esimerkiksi Kys-kuulemiseen liittyvän ”jälkihoitopäivän”, jolloin kuultaisiin huoltajia”.

Tämän toimintamallin myötä lievät lapsia koskevat rikosepäilyt eivät enää seiso kuukausia tutkijoiden pöydillä, vaan ne saadaan lähtemään eteenpäin nopeammin.

Uusiutuuko väkivalta lievissä lapsiin kohdistuvissa pahoinpitelyissä ja millaisia päätöksiä ja ratkaisuja perheille on syntynyt prosessin aikana? Eli onko kyse aina samoista perheistä ja kun näihin perheisiin päästäisiin puuttumaan oikein, niin saataisiin juttujen määrää väännettyä?

Haastatteluissa kävi kuitenkin ilmi, että vain hyvin harvoissa tapauksissa väkivalta uusiutuu ja perheen tilanteeseen päästään yleensä puuttumaan ajoissa. Lasta-mallin ansiosta lastensuojelu pääsee toimimaan ja perheille löydetään yhdessä ratkaisuja. Useimmiten vanhemmat ovat halukkaita ottamaan avun vastaan. Yhdessä haastatteluista tuli esille, että uusiutuviissa tapauksissa voi olla kyseessä huoltoriita ja vanhemmat tekevät toisistaan ilmoituksia, joissa toinen vanhempi on kohdistanut väkivaltaa lasta kohtaan. Kyseiset tapaukset ovat yleistyneet viime vuosina lapsiin kohdistuneiden väkivalta- ja seksuaalirikosten tutkintaan erikoistuneiden poliisimiesten mukaan (Ellonen, Rantaeskola 2016, 49). Tapauksissa perusteet ilmoituksen tekoon ovat heikot (Ellonen, Rantaeskola 2016, 49).

Tutkinnan päätöksiä yksi haastateltava kommentoi seuraavasti:

”Puolet jutuista karkeasti on semmoisia mitkä päättyvät joko poliisin tai syyttäjän pöydällä. Itse tein aika paljon ei rikosta tai ei syytä epäillä rikosta päätöksiä ja syyttäjä puolestaan rajoituspäätöksiä”.

Usein edellä mainituissa päätöksissä on kyse siitä, että näyttö ei riitä syytä epäillä -kynnyksen ylittymiseen, sillä usein lapsen kertomus on ainut näyttö asiassa. Toinen usein esiintyvä skenaario on, että lapsi on saanut esimerkiksi mustelmat leikkiessään tai vanhempi on tönäissyt lasta vahingossa, jolloin tahallisuus puuttuu.

Useimmiten lapseen kohdistunut lievä pahoinpitely ei aiheuta jatkotoimia poliisin tai sosiaalitoimen puolelta. Myös sovitteluun ohjataan osa lievistä lapsiin kohdistuvista pahoinpitelyistä. Yleensä perhe saa heti lievempiä tukitoimia kuten keskusteluapua tai lapselle tukihenkilön. Tämän jälkeen poliisi eikä sosiaalitoimi ole enää asian tiimoilta perheeseen yhteydessä. Yksi haastateltavista kuitenkin pohti, että olisiko hyvä, jos jokin taho kysyisi esimerkiksi pari kuukautta tutkinnan päättämisen jälkeen perheeltä, mikä tilanne on? Näin päästäisiin varmistamaan, että tilanne on oikeasti parantunut.

3.2 Ratkaisuvaihtoehdot

Jokaisessa haastattelussa nousi esille tutkijoiden määrä. Tällä hetkellä Joensuussa on kolme lapsikuulemiskoulutuksen saanutta tutkijaa ja heidän lisäksi yksi, joka on tällä hetkellä kyseisessä koulutuksessa. Tavoitteena on saada työparit lapsikuulemisiin koulutetuista tutkijoista. Esikäsittely hoidetaan kuitenkin ryhmänjohtajan ja tutkinnanjohtajan kesken. Tällä hetkellä ei siis ole täysiä työpareja, ja lapsitutkijat auttavat sivussa pitkäkestoista tutkintaa. Kaikkien haastateltavien mielestä tutkijoita tarvitaan enemmän.

Yhden haastateltavan sanoin, emme kuitenkaan elä haavemaailmassa. Tämänhetkisillä resursseilla on tultava toimeen. Mikä tähän on hyvä ratkaisu?

Yksi haastateltavan idea oli seuraava:

”Olemme jo saaneet työparit, mutta mikä voisi olla, niin erillinen tiimi. Nyt meidät lasketaan pitkäkestoisen tutkinnan resurssiin ja me autamme pitkäkestoista tutkintaa. Voisimme olla ihan erillinen tiimi, ei välttämättä ryhmä, mutta tiimi. Me hoitaisimme vain lapsijuttuja ja joskus autettaisiin muissa jutuissa. Meillä olisi yhteinen työtila, missä on myös lastensuojelun työntekijä ja terveydenhoidon työntekijä eli psykiatrinen sairaanhoitaja. Silloin päästäisiin heti keskustelemaan ja katsomaan juttuja reaaliajassa”.

Yksi haastattelukysymys oli, mitä mieltä haastateltavat ovat juuri edellä kerrotusta toimintamallista. Eli toisin sanoen kaikki lapsijuttujen parissa työskentelevät olisivat samassa huoneessa. Tästä ajatuksesta pidettiin kovasti ja kaikki totesivat sen helpottavan kommunikaatiota ja yhteistyötä eri viranomaisten välillä. Tätä kautta se todennäköisesti nopeuttaisi rikos epäilyjen tutkintaa muutenkin kuin vain lievien lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen suhteen.

Parin haastateltavan kanssa tuli esille edunvalvojan määrääminen lapselle ja sitä koskeva prosessi. Yhden haastateltavan näkemyksen mukaan prosessi ei ole hankala, ja toinen katsoi sen taas hidastavan esitutkinnan suorittamista. Perusmuotoisen edunvalvojan hakemisessa tehdään hakemus käräjäoikeuteen vanhempien suostumuksilla. Väliaikaismääräykseen Pohjois-Karjalan käräjäoikeus on taas ottanut tiukemman linjan niin, että sitä ei voida tehdä ensin kuulematta vanhempia tai siitä pitää heti ilmoittaa vanhemmille. Tämän seurauksena väliaikaismääräyksen käyttöala on hyvin suppea. Haastateltavan näkemyksen mukaan tämä on kuitenkin oikea tapa soveltaa lakia.

Yksi haastateltavista pohti edunvalvojan määräämistä seuraavasti:

”Jos poliisi pystyisi määräämään väliaikaisen edunvalvojan lapselle, se helpottaisi etenkin lievempien juttujen tutkintaa. Tähän tarvittaisiin siis lakimuutos”.

Toinenkin haastateltava pohti lakimuutoksen tarvetta:

”Se tarvitsisi lakimuutoksen, jotta poliisi voisi määrätä edunvalvojan kuten väliaikaisessa lähestymiskiellossa ilman vanhemman suostumusta ja jossain lyhyessä määräajassa se tulisi saattaa käräjäoikeuden arvioitavaksi. Silloin voitaisiin määrätä edunvalvoja lapselle ilman, että vanhempi saa heti tietää asiasta”.

Voisiko mahdollisuus määrätä väliaikainen edunvalvoja lapselle tehostaa ja helpottaa tutkintaprosessia?

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä osiossa käydään läpi tutkimustulokset ensin esikäsittelyn ja esiselvityksen osalta, minkä jälkeen käsitellään tutkintaprosessia tehostavia toimintamalleja. Toimintamallien osalta tutkimustulokset jaetaan yhteistyöhön lasten oikeuspsykiatrian yksikön kanssa, edunvalvojan määräämiseen, Lastentalomalliin ja viranomaisyhteistyöhön.

4.1 Esikäsittely ja esiselvitys

Joensuun poliisiasemalla esikäsittelyä on kehitetty vuosien mittaan toimivammaksi. Tällä hetkellä käytössä on Lasta-malli, missä esikäsittely ja esiselvitys ovat isossa roolissa. Vain noin neljäsosa esikäsittelyyn tulevista jutuista siirtyy tutkijoille tutkittavaksi. Muuten lievät lapsiin kohdistuvat pahoinpitelyt hoidetaan käytännössä kokonaan esikäsittelyssä ryhmänjohtajan ja tutkinnanjohtajan toimesta.

Tutkinnanjohtajan roolista esiselvityksessä säädetään selkeästi esitutkintalain 3 luvun 3 § seuraavasti: *Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä.*

Myös haastatteluissa kävi selkeästi ilmi tutkinnanjohtajan rooli päätöksenteossa. Joensuun poliisiasemalla hyödynnetään esiselvityksen aikana sosiaalitoimen tekemää selvitystä ja kirjauksia. Sosiaalitoimessa kiinnitetään huomiota siihen, että lapsen kanssa keskustellaan tapahtumista johdattelematta, neutraalisti ja pyritään kirjaamaan käydyt keskustelut tismalleen kuin ne on käyty. Sosiaalitoimelle on tärkeää oman selvityksensä osalta, että lapsen kertoma tulee niin sanotusti lapsen omasta suusta. Joensuun poliisiasemalla sosiaalityöntekijällä on myös sama haastattelukoulutus kuin lapsirikostutkijoilla. Tämä osaksi vähentää riskiä pilata rikosepäilyn neitseellinen tutkinta, mutta neitseellisen tutkinnan tärkeys tulee arvioida aina tapauskohtaisesti.

Kaikki haastateltavat olivat yksimielisiä, että esikäsittely on toimiva. Ongelma piilee enemmän niiden rikosepäilyjen tutkinta-ajoissa, jotka lähtevät tutkijoille tutkintaan.

4.2 Tutkintaprosessia tehostavat toimintamallit

Esitutkintalain 3 luvun 11 § mukaan on suositeltavaa, että asianomistajan ollessa alle 18-vuotias, esitutkinta toimitettaisiin kiireellisesti. Haastatteluissa kävi ilmi, että aiemmin lievät lapsiin kohdistuvat pahoinpitelyt ovat odottaneet tutkijoiden pöydillä kuukausista puoleen vuoteen, kunnes tutkija on päässyt paneutumaan rikosepäilyn tutkintaan. Tämä on aivan liian pitkä aika ottaen huomioon, että kyseisissä rikosepäilyissä on suositeltavaa toimittaa esitutkinta kiireellisesti.

Tilannetta on päästy kehittämään paremmaksi tämän tutkimuksen tekoaikana. Joensuun poliisi-asemalla on kehitetty Kys-talkoot. Kyseessä on Kuopion yliopistollisen sairaalan lasten- ja nuorteneurologian tutkimusyksikön kanssa tehtävät haastattelut. Samalle päivälle sovitaan useita lasten haastatteluja ja näin tutkijalta menee vain yksi päivä useamman lapsen haastatteluun. Poliisihallitus on myös linjannut ohjeessaan yhteistyön oikeuspsykiatrian- ja oikeuspsykologian yksikön kanssa olevan välttämätöntä (Poliisihallitus 2019, 10). Täytyy kuitenkin huomioida, että oikeuspsykiatrian yksiköissä vuoden 2015 lastensuojelulain 25 § muutoksista johtuen virka-apupyynnöiden määrät ovat kasvaneet huomattavasti (Julin 2018, 21). Tässä pitääkin arvioida tapauskohtaisesti, milloin riittää oikeuspsykiatrian yksikön konsultaatio ja milloin tarvitaan heidän taholtaan lapsen haastattelu. Toisaalta haastattelujen sopiminen samalle päivälle luulisi vähentävän oikeuspsykiatrian yksikön matkoihin kuluva aikaa ja näin helpottavan heidänkin aikataulujaan sekä toimintaa.

Yksi esille nousseista teemoista tutkintaprosessin kannalta oli lapselle edunvalvojan määrääminen. Esitutkintalain 4 luvun 8 § mukaan hakemuksen edunvalvojan määräämisestä lapselle tekee tutkinnanjohtaja ja edunvalvojan määräys on voimassa sen rikosasian käsittelyn loppuun asti, jonka esitutkintaa varten määräys on annettu. Haastatteluissa tuli ilmi edunvalvojan määräämisprosessin mahdollisesti hidastavan rikosepäilyn tutkintaa. Toisaalta prosessi itsessään ei ole ilmeisen hankala. Haastateltavat pohtivat väliaikaismääräyksen mahdollisuutta, mikä nopeuttaisi prosessia ja laajentaisi määräyksen käyttömahdollisuuksia. Haastateltavat totesivat väliaikaismääräyksen tarvitsevan lakimuutoksen eli käytännössä tämä ei ole vielä mahdollista eikä sen takia ratkaise tutkintaa aikaan liittyvää ongelmaa.

Parhaimpana ideana pidettiin, että kaikki lapsia koskevia rikosepäilyjen parissa työskentelevät olisivat samassa huoneessa. Käytännössä samassa huoneessa olisivat tutkijat, sosiaalitoimen henkilö ja terveydenhuollon henkilö. Näin informaation vaihto olisi nopeampaa ja yhteistyö sujuvampaa. Tähän suuntaan on menty jo Joensuun poliisi-asemalla käytössä olevalla Lasta-malilla, joka on osa THL:n Barnahus-hanketta. Käytännössä Barnahus tarkoittaa suomeksi lastentaloa. Tästä syystä puhutaankin Lastentalomallista. Islannissa Lastentalomalli on ollut käytössä vuodesta 1998 ja nykyään sitä hyödynnetään kansainvälisesti (Johansson, Stefansen, Baggeteik ym. 2018, 1, 2). Yhteenvetona voidaan todeta, että Lastentalomallin kaltainen toimimalli todennäköisesti tehostaisi lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyjen tutkintaa ja olisi samalla perheelle sekä lapselle hyväksi. Samalla lastentalomalli voisi tehostaa muidenkin lapsia koskevia rikosepäilyjen tutkintaa.

Poliisihallituksen ohjeen mukaan lapsiin kohdistuva seksuaali- ja väkivaltarikostutkinta on vaativaa esitutkintaa ja se täytyy suorittaa tiimi- tai parityöskentelynä (Poliisihallitus 2019, 10). Haastatteluissa kävi ilmi, että tällä hetkellä Joensuun poliisi-asemalla lapsien kuulemiskoulutuksen saaneita on kolme tutkijaa. Heidän lisäksi yksi tutkija on tällä hetkellä suorittamassa kyseistä koulutusta. Eli kohta Joensuun poliisi-asemalla päästään Poliisihallituksen ohjeen mukaiseen parityöskentelyyn.

Lapsirikostutkijoiden määrä tuli myös haastatteluissa esille ja kaikki haastateltavat olivat yksimielisiä, että lapsirikostutkijoita tarvitaan enemmän. Kuitenkin realiteetti on, että nykyisellä tutkijamäärällä on tultava toimeen.

Poliisihallitus ohjeistaa, että viranomaisyhteistyö tulee nähdä omaa työtä tukevana ja muiden viranomaisten kanssa tulee tehdä yhteistyötä. Toimivat ja johdetut rakenteet liittyen lapsia koskevaan poliisitoimintaan ja viranomaisyhteistyöhön lastensuojelussa on poliisilaitosten vastuulla. (Poliisihallitus 2019, 10.) Haastatteluissa tuli esille viranomaisyhteistyön edistävän turvallista arviointia siitä, miten eri tapausten kanssa edetään ja mitä niille tehdään.

Yhteenvedona viranomaisyhteistyö lastentalomallin kaltaisen toimintamallin kautta ja Kys-talkoot todennäköisesti tehostavat parhaiten lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkintaa ja ovat näin myös hyväksi perheelle.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä osiossa vastataan ensin tutkimuskysymyksiin, minkä jälkeen siirrytään johtopäätöksiin tutkimuskysymysten vastausten kautta.

5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaukset

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli: Millaisen prosessin lievät lapsiin kohdistuvat pahoinpitelyt käyvät tällä hetkellä läpi Joensuun poliisiasemalla? Tähän vastaus löytyy Joensuussa käytössä olevasta Lasta-mallista ja haastatteluista. Esikäsittelyn rooli on suuri lievissä lapsiin kohdistuvissa pahoinpitelyissä. Vain noin neljäsosa poliisille tehdyistä ilmoituksista siirtyy esikäsittelyn jälkeen tutkijoille tutkittavaksi. Esikäsittelyssä tehdään tarpeen vaatiessa ensin esitutkintalain mukainen esiselvitys. Kuten yksi haastateltava sanoi: *”Esitutkintalain mukaista esiselvitystä käytetään niissä tilanteissa, kun tutkintapyyntö perusteella ei suoraan ole syytä epäillä rikosta, tapahtumien kulku on epäselvä tai kuvaus ei täytä minkään rikoksen tunnusmerkistöä, mutta jää huoli, että tätä asiaa on tarkemmin selvitettävä”*. Esiselvityksen ja esikäsittelyn aikana lastensuojelu haastattelee lapsen omien toimintamallien mukaan, jotka perustuvat samaan lapsikuulemismenettelyyn kuin poliisissa. Lastensuojelu tekee omat kirjauksensa ja hankkii tarvittaessa terveydenhuollon lausunnon Lastalomakkeella. Poliisi saa kirjaukset ja Lasta-lomakkeen esiselvityksen ja esikäsittelyn tueksi. Esitutkintalain 3 luvun 3 § mukaan tutkinnanjohtaja päättää lopulta toimitetaanko asiassa esitutkinta. Jos asiassa päätetään toimittaa esitutkinta, siirtyy se tutkijoille tutkittavaksi. Haastattelujen perusteella suurin osa tehdyistä päätöksistä olivat ei syytä epäillä tai ei rikosta.

Pääkysymys tässä opinnäytetyössä oli: Miten lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyiden tutkintaprosessia tehostetaan? Haastatteluissa kävi ilmi, että lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyjen

tutkintaa on jo opinnäytetyön tekemisen aikana jonkin verran tehostettu Kys-talkoilla. Kys-talkoissa poliisi sopii Kuopion yliopistollisen sairaalan lasten- ja nuortenoikeuspsykiatriantutkimusyksikön kanssa tietyt päivät, milloin suoritetaan useampi lasten haastattelu. Useamman haastattelun sopiminen samalle päivälle helpottaa tutkijan työtaakkaa ja nopeuttaa rikosepäilyjen tutkintaa, koska tutkijan ei tarvitse valmistella kuulustelua ja hänen täytyy perehtyä tutkittavaan tapaukseen vähemmän, kuin jos hän itse kuulustelisi lapsen. Oikeuspsykiatrian yksikön osalta taas virka-apupyynnön määrät ovat kasvaneet vuoden 2015 lastensuojelulain 25 § muutoksen seurauksena. Tuleekin arvioida tapauskohtaisesti, milloin pelkkä konsultaatio riittää kuulemisen sijasta.

Parhaimpana toimintamallina, joka tehostaisi tutkintaa pidettiin Lastentalomallin kaltaista toimintamallia. Joensuun Lasta-malli on jo hyvin lähellä lastentalomallia ja se onkin osa THL:n Barnahus-hanketta. Haastateltavat olivat kaikki yhtä mieltä, että lapsia koskevien rikosepäilyjen parissa työskentelevien ollessa samassa huoneessa tutkinta tehostuisi. Tällöin kommunikaatio helpottuisi ja nopeutuisi. Lastentalomalli tekee koko prosessin enemmän lapsi- ja perheystävälliseksi eurooppalaisten Barnahus-standardien mukaan (Haldorsson, 17–48).

Yksi tutkimuskysymyksistä oli: Millaista viranomaisyhteistyötä Joensuun poliisiasemalla tällä hetkellä on lapsiin kohdistuvissa lievissä pahoinpitelyissä? Haastatteluista ja Lasta-mallista käy ilmi, että Joensuun poliisiasemalla työskentelee tällä hetkellä kolmen lapsirikostutkijan lisäksi yksi sosiaalitoimen ja yksi terveydenhuollon henkilö. Sosiaalitoimen selvityksillä on iso rooli esiselvityksessä ja tutkintaprosessissa yleisesti. Esiselvityksen aikana joko pelkästään sosiaalitoimi haastattelee lapsen tai sosiaalitoimi sekä poliisi haastattelevat lapsen. Tämä riippuu siitä, aloitetaanko tutkintapyyntön pohjalta esitutkintaa. Sosiaalitoimi puolestaan kirjaa terveydenhuollon selvityksen Lastalomakkeelle. Kuten yksi haastateltava sanoi: *”Arviointi siitä, mitä jutulle tehdään, on aika turvallista, koska sitä ei pääätä yksi viranomainen vaan viranomaiset saavat kannanoton muilta tahoilta”*.

Lopuksi tutkimuskysymyksenä oli: Miten kyseiset jutut ovat ratkenneet niin asianosaisten kuin poliisin näkökulmasta? Haastatteluissa tuli ilmi, että suurin osa lapsia koskevista rikosepäilyistä päättyy joko poliisin tai syyttäjän pöydällä. Kyseisille rikosepäilyille tehdään ei syytä epäillä rikosta tai ei rikosta päätöksiä. Usein kyse on siitä, että näyttö ei riitä syytä epäillä -kynnyksen ylittymiseen, sillä usein lapsen kertomus on ainut näyttö asiassa. Toinen usein esiintyvä skenaario on, että lapsi on saanut esimerkiksi mustelmat leikkiessään tai vanhempi on tönäissyt lasta vahingossa, jolloin tahallisuus puuttuu. Perheille taas on yleensä annettu lievempiä tukitoimia kuten keskusteluapua tai lapsi on saanut tukihenkilön. Useimmissa tapauksissa ei ole tarvetta sosiaalitoimen tai poliisin jatkotoimenpiteille.

5.2 Johtopäätökset vastauksista

Vain neljännes lievistä poliisille tehdyistä lapsia koskevista ilmoituksista siirtyy esikäsittelyn jälkeen tutkijoille, joten esikäsittelyllä on suuri rooli lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkinnassa Joensuussa. Tähän vaikuttaa myös Lasta-malli, missä sosiaalitoimen kirjauksia ja terveydenhuollon selvitystä tapauksesta hyödynnetään esiselvityksessä. Näin useampi viranomaisen selvittää tapausta ja perhe sekä lapsi saavat parhaimman mahdollisen tuen. Haastatteluissa tuli myös ilmi, että viranomaisyhteistyön kautta viranomaiset saavat kannanotot muilta tahoilta. Tämän johdosta päätös tapauksen etenemisestä ei ole yhden viranomaisen tai jopa henkilön käsissä.

Haastatteluissa selvisi, että Joensuussa on tullut käyttöön Kys-talkoot. Vaikka oikeuspsykiatristen yksiköiden tutkinta-apupyynnöiden määrät ovat kasvaneet, kuitenkin useamman kuulemisen sopiminen samalle päivälle voisi olettaa lyhentävän oikeuspsykiatriyksikön matkoihin kuluva aikaa. Kys-talkoot ovat myös helpottaneet tutkijoiden työtaakkaa.

Kaikkien haastateltavien mielestä se, että tutkijat, sosiaalitoimen henkilö ja terveydenhuollon henkilö olisivat samassa huoneessa, tehostaisi ja helpottaisi juttujen tutkintaa. Tällöin kommunikaatio eri viranomaisten välillä helpottuisi ja tätä kautta tutkinta tehostuisi. Viranomaisyhteistyötä on jo kehitetty Joensuun poliisiasemalla Lasta-mallin kautta, mutta edellä kuvattu toimintamalli tiivistäisi viranomaisten välistä yhteistyötä kommunikaation paranemisen myötä.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön aiheen halusin olevan mielenkiintoinen ja hyödyllinen, jotta motivaatio opinnäytetyön tekemiseen säilyisi koko prosessin ajan. Tämän johdosta tiedustelin Joensuun poliisiasemalla, tarvitsevatko he tutkimusta jostain tietyistä aiheista. Esille nousi yhden tutkinnanjohtajan ideana esitutkintaprosessin tehostaminen lievien lapsiin kohdistuvien rikosepäilyjen osalta. Ajatuksena oli löytää tehokkaampi toimintamalli kyseisten rikosepäilyjen tutkintaan. Aihetta täytyi rajata ja pohdin rajausta yhdessä toisen tutkinnanjohtajan kanssa. Loppujen lopuksi aihe rajautui lieviin lapsiin kohdistuviin pahoinpitelyihin, missä vanhempi tai huoltaja on rikoksesta epäiltynä ja tutkimus keskittyy nimenomaan tutkimusprosessin tehostamiseen.

Tein ensimmäisen aikataulutuksen opinnäytetyölle keväällä 2021. Tuolloin en osannut vielä arvioida vuorotyön kuormittavuutta, minkä vuoksi tein uuden aikataulutuksen syksyllä 2021. Tämä aikataulu piti ja oli realistinen. Tutkimusluvan lähetin hieman myöhemmin kuin olin suunnitellut, minkä vuoksi haastattelut siirtyivät myös myöhemmäksi. Haastattelujen siirtymisellä ei onneksi ollut vaikutusta opinnäytetyön valmistumisajankohtaan.

Tein ensimmäisen kirjallisuuskatsauksen keväällä 2021. Lähdemateriaalia löytyi hyvin ja minulle selkiytyi lievien lapsiin kohdistuvien pahoinpitelyjen tutkintaprosessi lainsäädännön näkökulmasta. Aiempien opinnäytetöiden ja kirjallisuuden perusteella totesin, että toimintamallit kyseisten rikos-epäilyjen tutkinnassa vaihtelevat ja kaikissa oli jotain kehitettävää. Myös esimerkiksi käräjäoikeuksissa oli erilaisia näkökulmia väliaikaisen edunvalvojan määräämisestä lapselle. Yritin etsiä tutkimusta liittyen Lastentalomallin soveltamisesta suomalaiseen lainsäädäntöön. Löysin yhden tutkimuksen, mutta se ei ollut tarpeeksi tuore käytettäväksi tässä tutkimuksessa. Lait olivat ehtineet muuttua kyseisen tutkimuksen julkaisun jälkeen. Tiedustelin lähdemateriaalia eri tahoilta Lastentalomallin soveltamisesta suomalaiseen lainsäädäntöön, mutta tämän opinnäytetyön tekoaikana ei juuri kyseisestä soveltamisesta ollut tuoretta tutkimusta. Aiheeseen liittyviä tutkimuksia sen sijaan löytyi, mutta ei juuri tästä samasta aiheesta, mistä itse olin tekemässä tutkimusta.

Haastattelujen alettua sain tutkimukseen lisää lähdemateriaalia Lasta-mallin kautta. Ensimmäisessä haastattelussa muistin lastentalomallin ja lähdin etsimään lastentalomallista lisää tietoa. Näin alkoi rakentua kuva, minkälaisia tutkimustuloksia opinnäytetyölle saattaisi tulla. Haastattelurungoille oli hyvä tietoperusta, joka karttui haastattelujen myötä. Sain positiivista palautetta kysymyksistä, eikä haastateltaville jäänyt paljoa vastattavaa viimeisimpiin kysymyksiin. Eli olisinko voinut vielä kysyä jotain muuta tai olisiko minun ollut hyvä tietää vielä jotain muuta aiheesta. Kvalitatiivisessa haastattelututkimuksessa on otettava huomioon, että tutkimuksen lopputulos saattaa riippua tekijästä. Viimeisillä kysymyksillä pyrin mahdollisimman objektiiviseen lopputulokseen, missä haastattelututkimuksen lopputulos ei riipu vain yhden ihmisen ajattelutavasta. Pyrin perustamaan tutkimustulokset objektiivisiin haastatteluihin ja faktoihin tutkimuskirjallisuudesta. Haastattelut tehtiin etänä Teams -sovelluksen kautta ja ne nauhoitettiin, jotta litteroinnit eivät perustu omaan muistiini. Halusin saada aikaan monipuolista ja avointa keskustelua. Aihe oli selkeästi tärkeä haastateltaville ja sainkin useimmissa haastatteluista monipuolista keskustelua aikaiseksi sekä uusia näkökulmia ja ideoita. Kaksi haastatteluista jouduttiin tekemään sähköpostilla johtuen aikatauluista ja teknisistä ongelmista. Haastatteluja oli yhteensä seitsemän, joten en usko näiden kahden haastattelun muodon vaikuttavan tutkimustuloksiin.

Tutkimustulokset olivat loppujen lopuksi hyvin selkeät ja ne pohjautuivat tavoitteen mukaisesti sekä haastatteluihin että lähdekirjallisuuteen ja -materiaaliin. Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa minulla ei ollut ajatusta, mikä voisi olla tutkimustulos tai syntyisikö tutkimuksen lopputuloksena vaihtoehtoisia toimintamallia. Kuten aiemmin jo mainitsin, tutkimustulokset alkoivat hahmottumaan haastattelujen myötä ja lähdemateriaalin laajentuessa. Lukiessani Lastentalomallista ja kun kaikki haastateltavat pitivät ajatuksesta, että sosiaalitoimi ja terveydenhuollon henkilö olisi samassa tilassa tutkijoiden kanssa, minulle varmistui, että se olisi yksi mahdollinen tutkimustulos. Niin lähdekirjallisuus kuin Poliisihallituksen ohjeet puhuivat kyseisen toimintamallin puolesta. THL:llä oli myös menossa

Barnahus -hanke, ja Joensuun Lasta-malli oli osa sitä. Oli selvää, että tätä kautta toimintaa pystyttäisiin kehittämään pehmeästi ja sujuvasti. Uutena tutkimustuloksena oli Kys-talkoot. Se tuli minulle yllätyksenä, vaikkakin olin kuullut harjoittelun aikana niiden järjestämisestä. Juuri sinä jaksona, kun itse olin mukana lapsirikostutkinnassa, ei kyseisiä haastatteluja kuitenkaan järjestetty. Opinnäytetyön haastattelujen kautta minulle selvisi, että kyseisiä haastatteluja käytetään lievien rikosepäilyjen tutkinnassa ja se on nopeuttanut ja helpottanut lievien rikosepäilyjen tutkintaa. Opinnäytetyön tulokset vastasivat prosessissa muodostuneita odotuksia Lastentalomallin soveltamisen osalta, kun taas Kys-talkoot tuli minulle uutena.

Tätä opinnäytetyötä vastaavia tutkimuksia, en löytänyt, mutta aiheeseen liittyviä tutkimuksia on tehty. Tämä tutkimus käsittelee nimenomaan Joensuun poliisiaseman lapsiin kohdistuvien lievien pahoinpitelyjen tutkinnan tehostamista. Tutkinnan tehostamisesta en yleisesti löytänyt opinnäytetöitä, mutta lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnasta taas löytyi. Toisin sanoen lähdemateriaalia löytyi, minkä perusteella pääsi luomaan uusia tutkimustuloksia. Lastentalomalli oli niin sanotusti vanhaa tietoa, mitä pystyin soveltamaan päätutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi.

Sivuhuomiona voisin mainita, kuten jo aiemmin sanoin, että tutkimustulokset olivat pitkälti hämärän peitossa minulle aluksi. En myöskään tiennyt ennen opinnäytetyön aloitusta, millainen tutkintaprosessi lapsiin kohdistuvissa rikoksissa ilmoituksesta tutkinnan päätökseen käytännössä on, minkä vuoksi ideat tutkintaprosessin tehostamiseen olivat vähissä. Kirjallisuuteen perehtyminen avasi prosessia jo jonkin verran, mutta kokonaisuudessaan prosessi avautui minulle ensimmäisten haastattelujen jälkeen ja Lasta-mallin kautta. Tämä ei onneksi kuitenkaan vaikuttanut ensimmäisiin haastatteluihin, sillä muistin Lastentalomallin ensimmäisen haastattelun yhteydessä.

Haastatteluissa syntyi muutama idea jatkotutkimusaiheille. En suoraan kysynyt haastateltavilta jatkotutkimusaiheita, vaan nämä ideat syntyivät puhtaasti keskustelun pohjalta tai kysymysten vastausten yhteydessä. Yksi ideoista liittyi väliaikaisen edunvalvojan määräämiseen: Pystyisikö lapselle määräämään väliaikaisen edunvalvojan kuten väliaikainen lähestymiskielto määrätään? Haastateltavat totesivat tämän tarvitsevan lakimuutoksen, mutta aihetta voisi pohtia vielä syvällisemmin. Jos väliaikaisen edunvalvojan määrääminen voitaisiin tehdä samalla tavalla kuin väliaikaisessa lähestymiskiellossa, niin mitä työkaluja se antaisi poliisille käytettäväksi? Tehostaisiko se esitutkintaa ja palvelisiko se lapsen etua tai millaisen lakimuutoksen se vaatisi? Tämä voisi olla enemmän pro gradu -tutkielman aihe laajuutensa vuoksi.

Ennalta estävän toiminnan hyödyntämistä lievemmissä lapsiin kohdistuvissa rikoksissa voisi myös miettiä. Harkitsin jo itsekini käsitteleväni aihetta tässä opinnäytetyössä, mutta se olisi laajentanut aihetta liikaa. Katsoisin ennalta estävän toiminnan hyödyntämisen liittyvän enemmän tutkintaprosessin keventämiseen, mikä taas on myös hyvä pro gradu -aiheeksi. Haastatteluissa tuli myös

esille, että nykyinen tutkintaprosessiin vaikuttava lainsäädäntö ja ohjeet on rakennettu aikana, jolloin lapsiin kohdistuvia lievempiä rikoksia ei tullut yhtä paljon esille mitä nykyään. Tämä voisi mennä AMK opinnäytetyönä, jos se tehtäisiin parityöskentelynä. Yksin käsiteltäväksi aihe vaikuttaa laajahkolta.

AMK opinnäytetyön aiheeksi taas soveltuisi muistilista siitä, mitä tulee sanoa perheelle ja lasten vanhemmille tai huoltajille, tilanteessa, kun perheeseen kohdistuu rikosepäily. Haastatteluissa kävi ilmi, että perheillä on aina paljon kysymyksiä ensimmäisen puhelun ja kontaktin aikana. Tähän muistilistaan voisi liittää myös, mitä kaikkea taustaselvitystä on hyvä tehdä ennen kontaktin ottamista perheeseen. Opinnäytetyössä voisi myös pohtia, mikä taho olisi kaikkein sopivin ottamaan kontaktin perheeseen. Haastattelujen perusteella Joensuussa sosiaalitoimen ensikontakti on todettu hyväksi, mutta tästä ei ole keskusteltu useamman kyseisten juttujen parissa työskentelevien kanssa.

LÄHTEET

Ellonen, Noora & Rantaeskola, Satu 2016: Lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja seksuaalirikosepäilyjen tutkinta. Tampere, Juvenes Print.

Flinck, Aune 2013: Rakennamme sovintoa – opas rikos ja riitojen sovitteluun. Tampere, Juvenes Print.

Frilander, Reetta & Hämäläinen, Simo & Oikarinen, Esko & Penttilä, Sanni 2020: Joensuun Lastamalli, Poliisin, Lastensuojeluviranomaisen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen yhteistyö Joensuun alueella. Itä-Suomen poliisilaitos. Luettavissa: <https://thl.fi/documents/10531/2851931/Lapsiin+kohdistuneet+rikokset+-+viranomaisyhteisty%C3%B6n+Joensuun+Lasta-malli.pdf/d0c936e3-4789-1d1a-1ef5-540470df8bd0?t=1590571993182> Luettu: 20.11.2021

Haldorsson, Olivia Lind: Barnahus laatustandardit, Suuntaviivat monialaisen viranomaisyhteistyön toiminnalle lapsiuhrien ja -todistajien auttamiseksi, Tiivistelmä. Itämeren valtioiden neuvoston sihteeristö ja Child Circle. Luettavissa: https://www.barnahus.eu/en/wp-content/uploads/2020/02/FI_StandardsSummary_FINAL.pdf Luettu: 20.11.2021.

Heinonen, Anna 2016: Lapsen osallisuus itseään koskevan väkivaltaepäilyn tutkinnassa. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Hyvärinen, Sauli & Pösö, Tarja 2018: Lasten haastattelu lastensuojelussa. Keuruu, PS-kustannus.

Hämäläinen, Simo 2019: Väliaikais määräyksen käytettävyys lapsen rikosprosessissa - voidaanko asianomistajana olevaa lasta kuulustella vanhempien tietämättä?. Itä-Suomen Yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta, Oikeustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Johansson, Susanna & Stefansen, Kari & Bakketeig, Elisiv & Kaldal, Anna 2018: Collaborating Against Child Abuse Exploring the Nordic Barnahus Model. Cham, Springer.

Julin, Essi 2018: Lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosten selvittäminen terveydenhuollossa, Selvitys lasten oikeuspsykiatrian yksiköiden toiminnasta. Helsinki, Sosiaali- ja terveysministeriö.

Juuti, Pauli & Puusa Anu 2020: Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Laajasalo, Taina & Korkaman, Julia & Rajala, Rika 2020: Lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosten tutkintaa nopeutettava. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos. Luettavissa: https://www.jul-kari.fi/bitstream/handle/10024/139382/URN_ISBN_978-952-343-477-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 20.11.2021

Perälä, Heidi & Saarikivi, Ilari 2020: Perheväkivaltatehtävä tietojen vaihto viranomaisten välillä. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Poliisihallitus 2019: Ohje, Lapsi poliisitoiminnassa ja esitutkinnassa POL-2019-34669.

Poliisiammattikorkeakoulun TKI-luento 2021.

Rangaistustaulukkoryhmä 2007: Ohjeelliset taulukot rangaistuksen mittaamiseen.

Rantaeskola, Satu & Halme, Kimmo & Kortesalmi, Leo & Lönnroth, Kalle & Parviainen, Johanna & Saukoniemi, Teemu & Springare, Sanna 2014: Esitutkintalaki -kommentaari. Tampere, Juvenes Print.

Rantaeskola, Satu 2019: Rikos ja rikosprosessi. Tyrvää – Vammala – Sastamala, Warelia.

Suokas, Päivi 2010: Esitutinnan viranomaisyhteistyö ja lapsi asianomistajana Päijät-Hämeen poliisilaitoksessa. Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisipäälystön tutkinto A-osan opinnäytetyö.

Terveys- ja hyvinvoinninlaitos: Barnahus-hanke. Päivitetty 29.10.2021. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/barnahus-hanke> Luettu: 20.11.2021

Tilastokeskus 2020: Aikuisista perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreista 76,8 prosenttia naisia. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/rpk/2019/15/rpk_2019_15_2020-06-02_tie_001_fi.html Luettu: 20.11.2021

Tuominen, Mia 2009: Lastentalomallin oikeudelliset reunaehdot. Tampereen yliopisto. Julkisoikeus, Oikeustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.

Tuominen, Mia 2014: Lapsen edunvalvonta esitutinnan näkökulmasta. Tampere, Juvenes Print.

LIITE 1 HAASTATTELUKYSYMYKSET

- Onko sinulla kysyttävää opinnäytetyön aiheesta?
- Mikä on sinun roolisi rikosprosessissa kyseisissä jutuissa?
- Miten vanhempien tai huoltajien lapsiin kohdistuvat pahoinpitelyt tulevat esille?
- Onko kyseisten juttujen esikäsittely toimiva?
- Paljonko Joensuussa tulee vuosittain tutkintaan kyseisiä juttuja?
- Kuinka iso osa jutuista siirtyy esikäsittelyn jälkeen tutkijoille?
- Oletko hoitanut kyseisiä juttuja eri tavalla esimerkiksi toisessa poliisilaitoksessa?
- Kuinka paljon jutuista menee käräjille ja kuinka paljon menee keskeytykseen?
- Kuinka pitkään yksi juttu on tutkinnassa keskimäärin?
- Kuinka kauan koko prosessi kestää ilmoituksesta käräjien päätökseen asiassa?
- Millaisia ratkaisuja perheille on syntynyt prosessin aikana tai jälkeen?
- Millaisista ratkaisuista perhe on hyötynyt eniten?
- Kuinka monissa tapauksissa väkivalta uusiutuu?
- Kuinka pitkään yksi juttu odottaa tutkijan pöydällä, kunnes tutkija pääsee käytännössä tutkimaan juttua?
- Minkä takia juttu jää tutkijan pöydälle odottamaan?
- Millaista ratkaisua itse toivoisit tähän?
- Koetko painetta juttujen seisomisesta ja määrästä?
- Kuinka moni tutkija tällä hetkellä hoitaa kyseisiä juttuja?
- Onko lapsijuttujen tutkijoita tarpeeksi?
- Jos lapsijuttujen parissa työskentelevät olisivat kaikki saman katon alla, niin helpottaisiko ja nopeuttaisiko se juttujen tutkintaa?
- Kerro pari esimerkkiä, millaista vanhemman tai huoltajan lapseen kohdistama lievä väkivalta on?

- Tuleeko sinulle itselle vielä jotain mieleen, mitä haluaisit kertoa tai mistä olisi hyötyä tässä opinnäytetyössä?
- Onko jotain, mitä minun olisi hyvä kysyä joltain muulta henkilöltä asiaan liittyen?